

Tannhelse og kreftbehandling

En spørreundersøkelse i Kreftforeningens brukerpanel, 2024

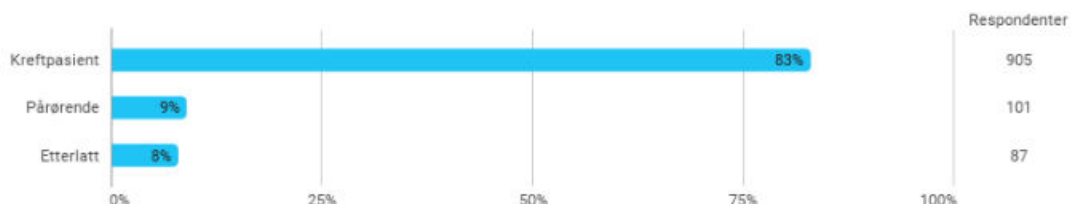
Om undersøkelsen og gjennomføringen

Sommeren 2024 gjennomførte Kreftforeningen en undersøkelse i Kreftforeningens brukerpanel om tema munn- og tannhelse i forbindelse med kreftsykdom. Undersøkelsen vår ble sendt til 1759 personer som på daværende tidspunkt var en del av brukerpanelet. Brukerpanelet består av personer med krefterfaring, enten som pasient, pårørende og eller etterlatt. Disse har alle selv meldt seg inn i brukerpanelet og mottar inntil 10 undersøkelser i året med ulike tema. Samtlige undersøkelser foregår består av digitale spørreskjema og det er valgfritt å svare på undersøkelsen man mottar.

Undersøkelsen om munn- og tannhelse ble besvart av 62% av panelet som svarte på undersøkelsen hele eller deler av undersøkelsen. Det utgjør svar fra 1093 personer.

Mange av deltakerne i brukerpanelet har flere ulike erfaringer med kreft, både som pasient, pårørende og etterlatt. Innledningsvis ble alle bedt om å oppgi om de bevarte undersøkelsen med utgangspunkt som pasient eller som pårørende/etterlatt. 83% av besvarelsene på fra personer som har egen krefterfaring som pasient. 61% av besvarelsene kom fra kvinner og 80% av besvarelsene kom fra personer mellom 50-79 år.

Med hvilket utgangspunkt svarer du på denne undersøkelsen?

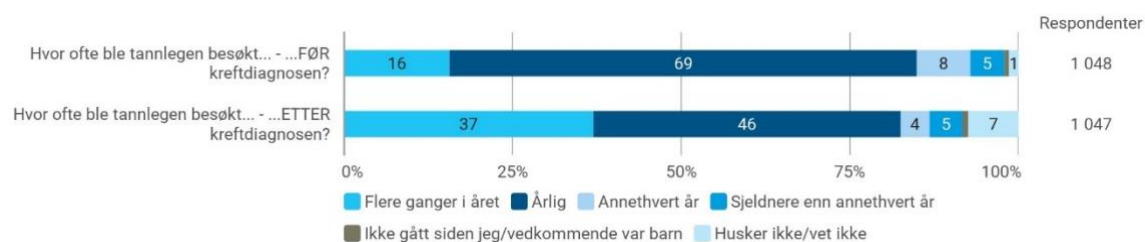
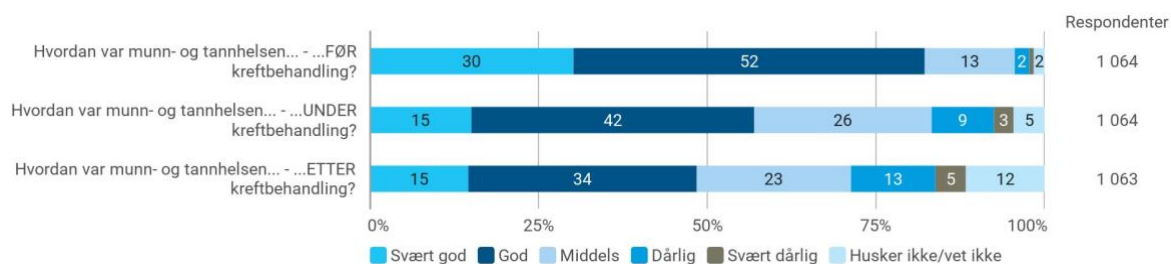
Om resultatene

Generell munn- og tannhelse

Innledningsvis ble hele panelet spurt om å vurdere tannhelsen før, under og etter kreftbehandling. De ble også spurt om hvor ofte tannlegen ble besøkt og om det var en endring i hyppighet etter kreftbehandling. Som vi ser av resultatene så opplevde 82% å ha god eller svært god tannhelse før kreftbehandling, mens under behandling opplevde kun 57% det samme. Etter kreftbehandling var det kun 49% som opplevde å ha god tannhelse. Vi ser også at antall besøk hos tannlege per år økte etter kreftbehandling.

KREFTFORENINGEN

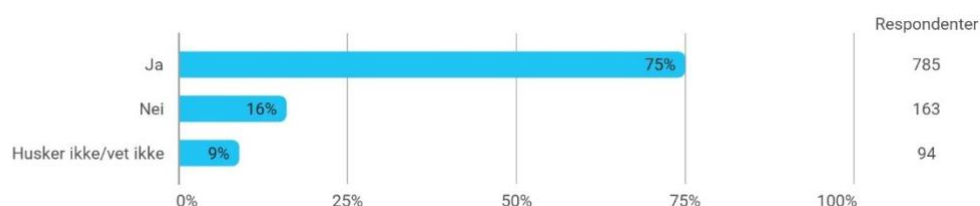

Tannlegebesøk og informasjon gitt til tannlegen om kreftsykdom

I forbindelse med tannlegebesøk ble de som er pasienter også spurt om hvilket forhold de har til tannlegebesøk og om det er noe de opplever som vanskelig. De aller fleste (54%) opplever det som uproblematisk, mens 34% gruer seg litt eller veldig til tannlegebesøk.

Videre ble hele panelet spurt om tannlegen ble informert om kreftsykdommen. Hele 75% informerte tannlegen, mens 16% gjorde ikke det.

Ble tannlegen din (eller til den du er pårørende/etterlatt for) informert kreftdiagnosen?

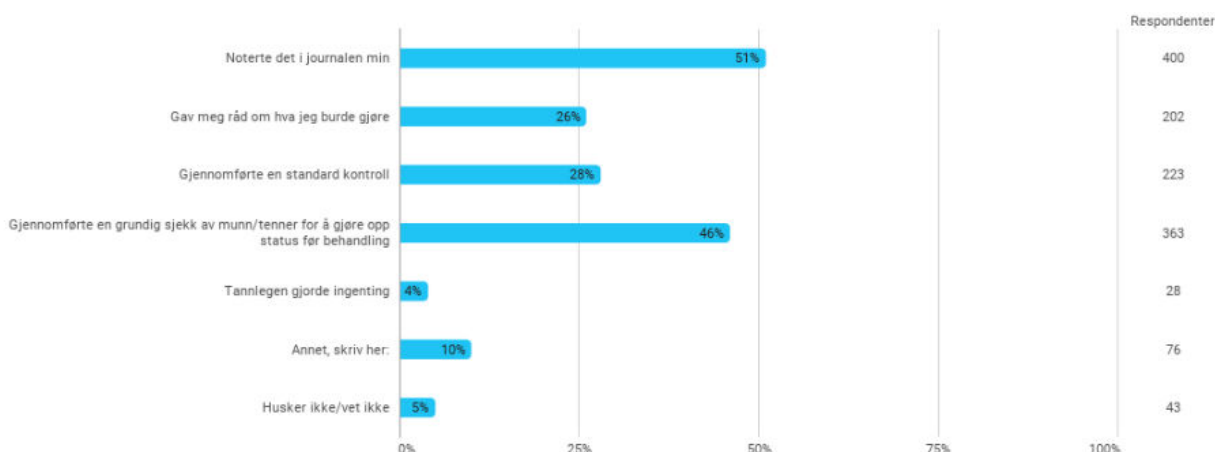
Blant de som informerte sin tannlege var det 51% som selv tenkte det var lurt, 22% hadde fått det anbefalt å gjøre, mens 25% opplyste tannlege ved at tannlegen hadde spurt om det var en endring i vedkommende helsesituasjon.

Blant de som informerte tannlegen selv opplevde 51% av tannlegen da noterte dette i journalen, mens 46% opplevde at tannlegen gjennomførte en grundigere tannsjekk. 4% opplevde at tannlegen ikke gjorde noe. 26% opplevde at tannlegen gav råd ifht situasjonen.

Hva gjorde tannlegen da den fikk vite om kreftdiagnosen? (Flere kryss mulig)

KREFTFORENINGEN

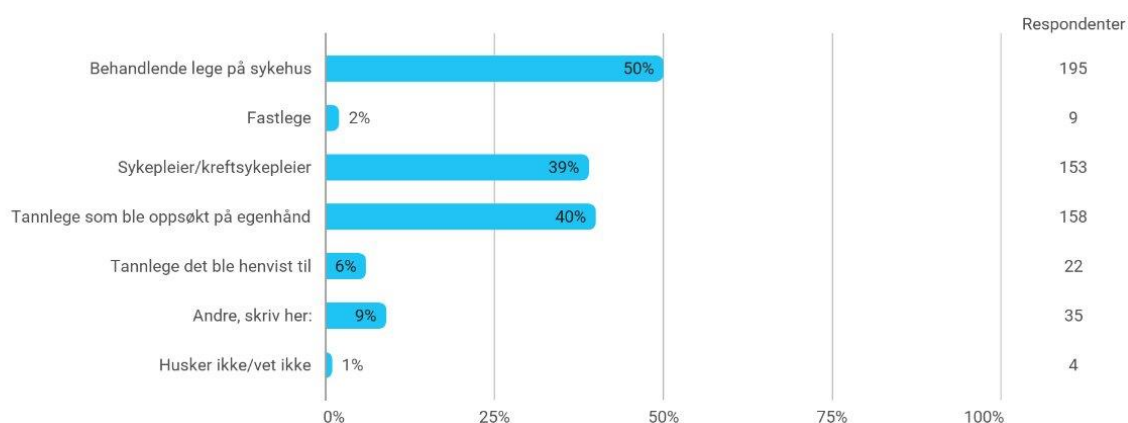
Blant de som ikke informerte tannlegen sin svarte 72% av de ikke visste at de burde, mens 7% ønsket ikke å informere tannlegen om situasjonen. Av andre grunner til at man ikke informerte sin tannlege fikk vi enkeltkommentarer som eksempelvis at vedkommende ikke hadde vært hos tannlegen på 10 år, hadde ikke fast tannlege i perioden man var kreftsyk eller hadde ikke økonomi til å gå til tannlegen.

Informasjon om mulig påvirkning på tannhelse

Brukerpanelet ble spurt om de ble informert om at kreftbehandling kunne påvirke tannhelsen. Her svarte 38% at de ble informert om det, mens hele 47% fikk ikke slik informasjon. Mens 15% husker ikke om de ble informert.

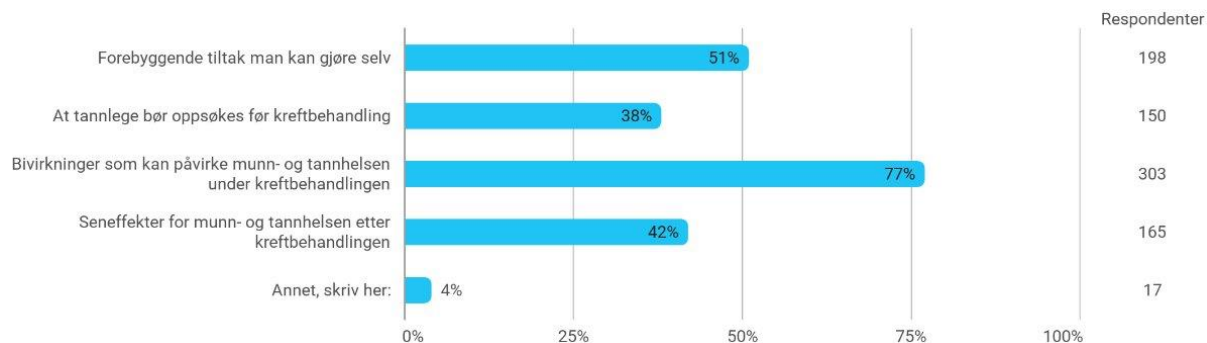
Blant de som fikk informasjon om at kreftbehandling kan virke inn på munn- og tannhelsen var det litt variert hvem som informerte de. Vi ser av resultatene at 50% fikk informasjonen fra sin behandlende lege. 39% fikk informasjon fra sykepleier eller kreftsykepleier. 40% fikk informasjonen fra tannlege de oppsøkte på egenhånd. 9% hadde fått informasjon på andre måter der flere kommenterte at de hadde fått utskrift fra nettsiden (Kreftlex) med generell informasjon.

Hvem informerte om hvordan kreftbehandlingen kan virke inn på munn- og tannhelsen? (Flere kryss er mulig)

Den informasjon de fikk omhandlet bivirkninger, forebyggende tiltak man selv kunne gjøre, at man burde oppsøke tannlege før behandlingsstart og mulige seneffekter.

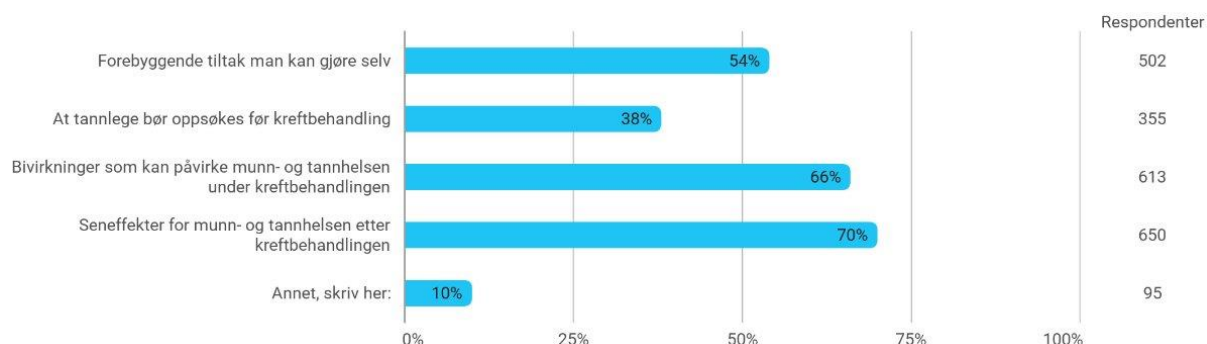
Hva slags informasjon ble gitt? (Flere kryss er mulig)

Blant de som ikke fikk informasjon om at kreftbehandling kan virke inn på munn- og tannhelsen, svarte 66% at de hadde trengt det, 16% svarte nei, mens 19% var usikker på om de hadde trengt slik informasjon.

Blant dem som enten fikk info eller kunne trengt å få informasjon om munn- og tannhelse i forbindelse med kreftbehandling, ser vi at informasjonsbehovet er stort og handler om flere områder.

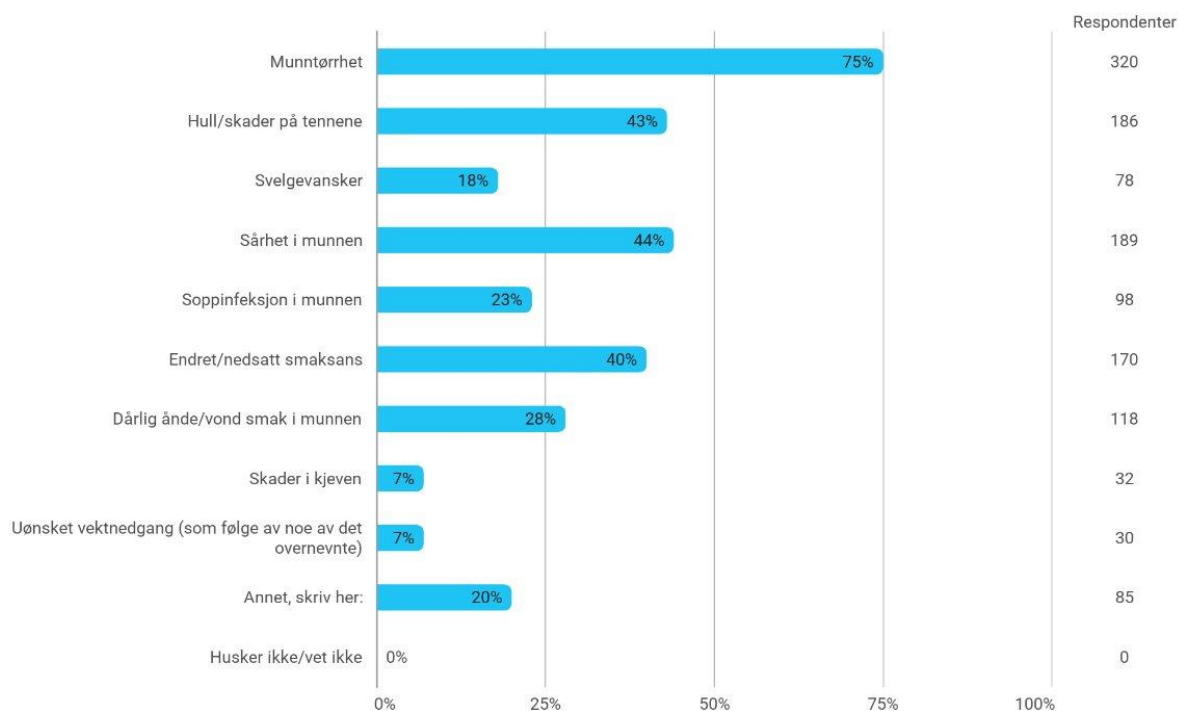
Hva slags informasjon kunne du/dere trenge? (Flere kryss er mulig)

Endringer som følge av kreftbehandling

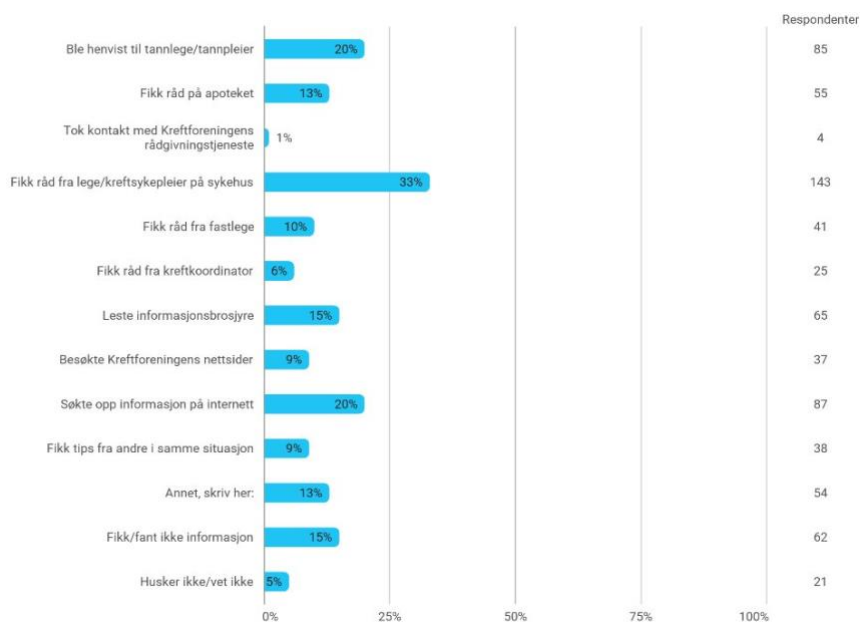
Hele panelet ble spurt om de selv, eller den de var pårørende/etterlatt til opplevde endringer i munn- og tannhelsen som følge av kreftbehandling. 41 % svarte at de hadde opplevd slike endringer, og blant disse spurte vi om hvilke endringer de opplevde. Her ser vi at det er flere ulike endringer som de i panelet opplevde. I tillegg (under annet) beskrev flere at de slet med løse tenner og betennelse i tannkjøttet som konsekvens, dette var ikke alternativer som var listet opp og potensielt kunne vært aktuelt hos flere enn de som spesifikt kommenterte dette.

Hva slags endringer i munn- og tannhelsen kom som følge av kreftbehandlingen? (Flere kryss er mulig)

Vi spurte videre hvordan endringene ble håndtert og hvor de hentet informasjon om det de opplevde. Her ser vi at 33% fikk råd fra lege/kreftsykepleier på sykehus. Mens hele 20% søke selv om informasjon på internett. 15% fant eller fikk ikke informasjon om opplevd/konsekvens endring.

For å håndtere endringene i munn- og tannhelsen, hvor ble det hentet/gitt informasjon? (Flere kryss er mulig)

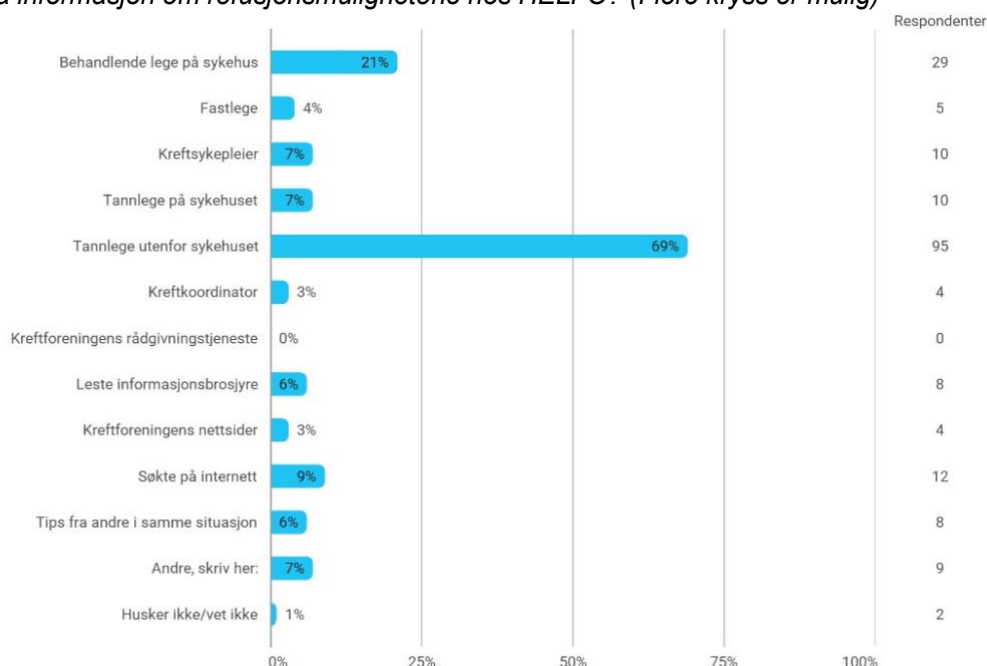

Helfo

Vi var nysgjerrig på kjennskap til refusjonsordning fra Helfo. De som hadde opplevd endring i munn- og tannhelsen fikk derfor spørsmål om Helfo. Vi ville undersøke om de hadde fått informasjon om ordningen, hvorvidt det var benyttet og evt. om de mottok refusjon. Her ser vi at 32% fikk informasjon om muligheter for refusjon hos Helfo, mens hele 63% gjorde ikke det.

Vi ser også at av de som fikk informasjon om Helfo, så fikk 69% denne informasjonen fra tannlege utenfor sykehus.

Hvem ga informasjon om refusjonsmulighetene hos HELFO? (Flere kryss er mulig)

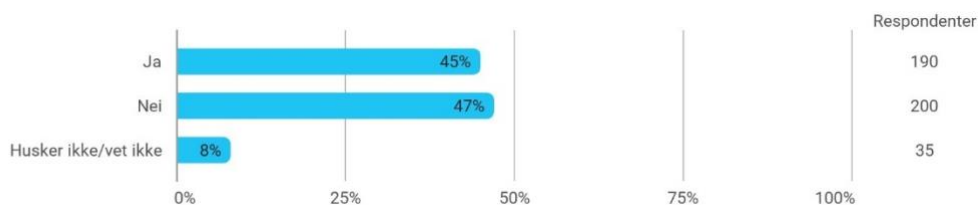

Blant de som oppga å ha opplevd endringer i munn- og tannhelse, svarte 38% at de fikk deler av utgiftene til tannbehandling dekket, mens 43% gjorde ikke det.

Økonomisk konsekvens av endring i tannhelse

Vi vet at tannlegetjenester kan gi store kostnader og det er begrenset i hvilken grad dette dekkes av f.eks. Helfo. Vi var derfor interessert i å vite om de som hadde opplevd en endring i munn- og tannhelsen også opplevde en økonomisk endring som følge av tannbehandlingen. Her ser vi at 45% har opplevd økonomiske belastninger som følge av tannbehandling. 47% oppgir at de ikke har opplevd slik belastning, mens 8% husker ikke hvorvidt de har det.

Har du eller den du er pårørende/etterlatt til opplevd en økonomisk belastning som følge av tannbehandling etter kreft?

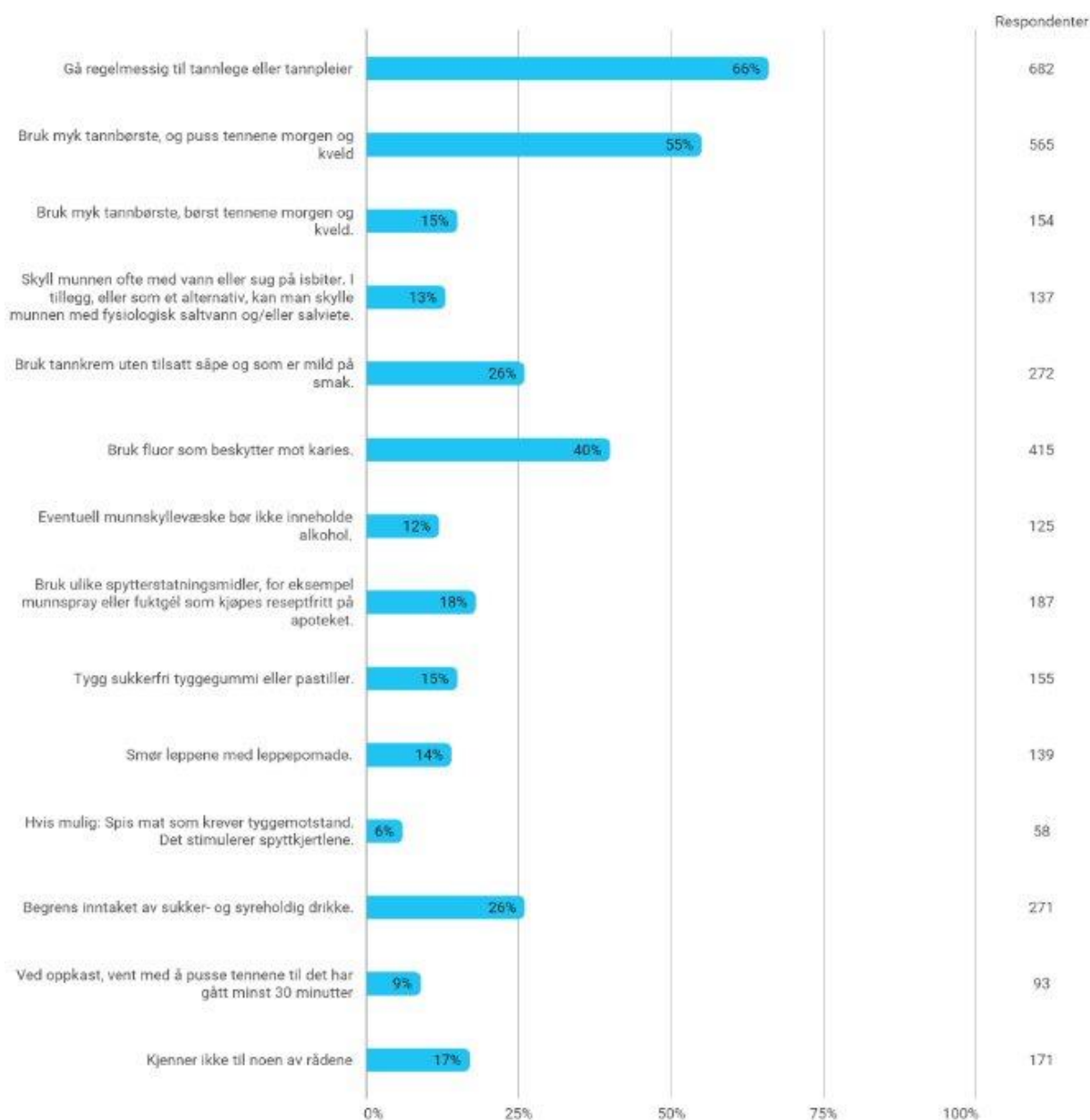
Blant de de som opplevde en økonomisk belastning har hele 85% måtte bruke egne sparepenger for å dekke det, mens 8% oppgir at de måtte søke lån for å dekke de ekstra kostnadene.

Råd om munn- og tannhelse

Avslutningsvis ble hele panelet spurt om hvilke generelle råd knyttet til munn- og tannhelse de var kjent med. Her ser vi at regelmessige besøk hos tannlege, myk tannbørste og pussing morgen og kveld, samt bruk av fluor er råd mange er godt kjent med. 9% kjente til rådet om å vente minst 30 minutter etter oppkast før man pusser tennene. Kvalme og oppkast er noe mange kreftpasienter plages med i forbindelse med behandling. I etterkant av undersøkelsen var det flere paneldeltakere som tok kontakt å spurte om nettopp dette punktet da det var nytt for flere og mange tenker nok at det er mer naturlig å pusse rett etter oppkast.

Hvilke av disse rådene har du hørt om? (Flere kryss er mulig)

Ulikheter mellom kreftdiagnoser

På tidspunktet undersøkelsen ble gjennomført var det en relativt høy andel av kvinnene panelet som hadde krefterfaring fra brystkreft. For å se hvorvidt diagnose påvirket informasjon og hvem som hadde opplevd endring i munn- og tannhelse ble det gjort kryssninger av svar opp mot bakgrunnsvariabler hos paneldeltakerne. Vi vet også at enkelte medisiner brukt i brystkreftbehandling kan ha påvirkning på munn- og tannhelse.

På enkelte spørsmål så vi en forskjell mellom kreftdiagnoser. Dette kom fram i spørsmål om de hadde blitt anbefalt å informere sin egen tannlege. Der så vi at blant de med brystkreft var det 37% som hadde blitt anbefalt å selv informere sin tannlege. Hos øvrige var det kun 15% som hadde fått den anbefalingen.

Blant de med brystkreft opplevde 60% at tannlegen da gjennomførte en grundigere sjekk av munn- og tenner før oppstart av behandling. Her er øvrige diagnosegrupper på 39% som opplevde tilsvarende.

Brystkreftrammede hadde også i større grad mottatt informasjon om at kreftbehandlingen kunne påvirke munn- og tannhelsen. Her var det 53% blant brystkreftrammede som opplyste at de hadde mottatt slik informasjon, mens det var 33% blant øvrige diagnoser.